

Sygn. akt V CSK 335/13

POSTANOWIENIE

Dnia 26 marca 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Wojciech Katner

w sprawie z wniosku R. N.

przy uczestnictwie T. N., D. N. i M. P.

o stwierdzenie nabycia spadku,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 26 marca 2014 r.,

na skutek skarg kasacyjnych wnioskodawcy R. N. i uczestnika M. P.

od postanowienia Sądu Okręgowego w K.

z dnia 13 marca 2012 r., sygn. akt III Ca [...],

1) odmawia przyjęcia obu skarg kasacyjnych do rozpoznania

**2) uznaje, że wnioskodawca R. N. i uczestnik M. P.
ponoszą koszty związane ze swoim udziałem w postępowaniu
kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

W wyniku rozpoznania apelacji uczestników postępowania T. N. i D. N. od postanowienia Sądu Rejonowego w M. z dnia 27 kwietnia 2011 r. - Sąd Okręgowy w K., postanowieniem z dnia 13 marca 2012 r. zmienił postanowienie Sądu pierwszej instancji i stwierdził, że spadek po E. N. zmarłej w 2007 r. na podstawie testamentu nabył jej wnuk D. N. w całości; rozstrzygnął też o kosztach postępowania.

W skardze kasacyjnej wnioskodawca R. N. zarzucił zaskarżonemu postanowieniu naruszenie art. 945 § 1 pkt 1 k.c. przez nieuznanie wyłączenia swobody testowania przez spadkodawczynię; art. 944 § 1 w związku z art. 945 § 1 k.c. przez uznanie zdolności testowania spadkodawczyni; art. 6 w związku z art. 945 § 1 k.c. odnośnie do dowiedzenia faktów, oraz art. 946 k.c. odnośnie do skutecznego odwołania poprzedniego testamentu. Naruszenie przepisów postępowania dotyczy art. 233 w związku z art. 382 i art. 316 § 1 k.p.c. oraz art. 328 § 2 w związku z art. 387 § 1 i art. 391 § 1 k.p.c. Wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, ewentualnie orzeczenie w przedmiocie sprawy i oddalenie apelacji, z zasądzeniem kosztów postępowania.

W skardze kasacyjnej uczestnik M. P. zarzucił zaskarżonemu postanowieniu naruszenie art. 945 § 1 pkt 1 k.c.; art. 6 w związku z art. 82 i art. 945 § 1 k.c.; art. 6 w związku z art. 948 k.c.; art. 946 k.c. oraz art. 944 § 1 w związku z art. 943 k.c., z podobnym uzasadnieniem jak poprzednie. Naruszenie przepisów postępowania dotyczy art. 233 w związku z art. 278 § 1 i art. 286 k.p.c.; art. 316 § 1 k.p.c.; art. 328 § 2 w związku z art. 387 § 1 i art. 391 § 1 k.p.c.; art. 328 § 2 w związku z art. 391 § 1 k.p.c. Wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia w całości oraz o jego zmianę i orzeczenie nabycia spadku na swoją rzecz, ewentualnie o przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania po uprzednim uchyleniu postanowienia Sądu drugiej instancji.

W odpowiedzi na obie skargi kasacyjne wnioskodawca wniósł o nie przyjmowanie każdej z nich, ewentualnie o ich oddalenie i o zasądzenie kosztów postępowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Obie skargi kasacyjne nie mogą zostać przyjęte do rozpoznania, gdyż nie spełniają przesłanek określonych w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

W odniesieniu do pierwszej skargi kasacyjnej, to we wniosku o jej przyjęcie do rozpoznania nie została powołana żadna podstawa prawna. Z treści wniosku można przypuszczać, że chodzi o rozpatrzenie dwóch zagadnień prawnych. Pierwsze z nich zdaje się sprowadzać do pytania, czy w ramach oceny świadomości i swobody testatora można poprzestać na deklaracji notariusza sporządzającego testament oraz, czy ta deklaracja może wpływać na wnioski końcowe biegłych powołanych w sprawie. Pytanie swoje skarżący odnosi do wątpliwości nasuwających się w związku z poglądem Sądu Najwyższego, zawartym w orzeczeniu z dnia 23 lipca 1982 r. w sprawie III CRN 159/82.

Postawienie sprawy jest wadliwe. Zgodnie z utrwalonym i znanym orzecnictwem Sądu Najwyższego zagadnienie prawne, o którym mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. musi dotyczyć nowego zagadnienia prawnego, nierozstrzygniętego jeszcze w orzecnictwie i niedostatecznie wyjaśnionego lub niewyjaśnionego w ogóle w doktrynie, udokumentowanego przeprowadzonym profesjonalnie wywodem prawniczym. Nie ma więc mieć postaci zadanego pytania, na którego odpowiedź ma rozstrzygać sprawę. Zagadnienie to ma odnosić się do sprawy, ale mieć wyraz abstrakcyjny i nie związany wprost z ustaleniami w sprawie. Na zadane pytanie w tej sprawie odpowiedź znajduje się w znacznej części w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia, w którym jest mowa o wykorzystaniu zeznań notariusza. Problem był już przedmiotem analizy Sądu Najwyższego, co przyznaje sam skarżący, należało się więc do tego odnieść i wskazać, dlaczego pojawiają się wątpliwości na tle konkretnego i czy jedyne w tej kwestii stanowiska Sądu Najwyższego, a także tych wątpliwości dowieść. W uzasadnieniu wniosku brak jakiejkolwiek analizy prawnej strony zagadnienia.

Podobnie się przedstawia druga kwestia, przy czym problem oceny opinii biegłego ani w pierwszej, ani w drugiej kwestii nie odpowiada żadnej z przesłanek przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Należy do ustaleń faktycznych i oceny dowodów, wśród których znajduje się opinia biegłych. Sygnalizowane wątpliwości, w przypadku drugiego zagadnienia, co do problemów analizowanych przez dwa wyroki Sądu Najwyższego powinny pobudzić skarżącego do próby własnej oceny prawnej. W uzasadnieniu podstaw skargi kasacyjnej są wywody, zawierające także poglądy doktryny, ale to nie stanowi uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania w nadzwyczajnym postępowaniu, jakim jest rozpatrywanie przez Sąd Najwyższy sprawy mającej już prawomocne orzeczenie. Nie może to też kwestionować ustaleń i oceny dowodów, gdyż postępowanie ze skargi kasacyjnej nie jest trzecią instancją sądową, lecz tylko możliwą weryfikacją prawomocnego orzeczenia pod względem prawnym (art. 398¹³ § 2 k.p.c.).

W tym stanie rzeczy wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej wnioskodawcy nie może zostać uwzględniony.

Podobna konkluzja wiąże się również z drugą skargą. Pełnomocnik uczestnika wnioskował o jej przyjęcie na podstawie art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c. (mylnie oznaczył ten przepis jako art. 398⁸ k.p.c.). Wskazał na trzy istotne, jego zdaniem zagadnienia prawne, przy czym albo są to pytania, na które zawodowy pełnomocnik powinien znać odpowiedź i w tym przypadku pełnomocnik to przyznaje w uzasadnieniu postawionych zagadnień, albo zagadnienia te nie mieszczą się w ogóle w rzędzie tych, na które może udzielić wyjaśnień Sąd Najwyższy.

Zagadnienie prawne dotyczące sposobu posługiwania się przez sąd opinią biegłego odnosi się w istocie do sposobu oceny dowodów, a to należy do zadań sądu i ma zostać przeprowadzone należycie, co wynika z powołanego wyroku Sądu Najwyższego z dnia 19 grudnia 1990 r., I PR 148/90, oraz z wyroku z dnia 7 lipca 2005 r., II UK 277/04. Jeśli to nie wystarcza, należało przeprowadzić wywód, mieszczący się w granicach podstawy z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., z którego by to wynikało, zarówno ze względu na rozpoznawaną sprawę, jak w znaczeniu ogólniejszym zagadnienia prawnego.

Problemem z zakresu metodologii postępowania dowodowego jest zespołowe albo indywidualne sporządzanie opinii biegłego i nie należy do zakresu kognicji Sądu Najwyższego w postępowaniu kasacyjnym analizowanie tego w konkretnej sprawie. W uzasadnieniu wniosku znowu zabrakło analizy zagadnienia, a są stawiane wyłącznie pytania i zgłaszane wątpliwości. Podobnie należy ocenić trzecie zagadnienie, będące pytaniem o dalszą aktualność stanowiska Sądu Najwyższego we wskazanym tam orzeczeniu, czym powinien się najpierw zająć, wyrażając opinię z uzasadnieniem, sam skarżący.

Przedstawione zagadnienia prawne podważają twierdzenie skarżącego co do oczywistej zasadności skargi. Tej oczywistej zasadności skarżący nie wykazał, a ta część wniosku o przyjęcie skargi jest polemiką z ustaleniami Sądu drugiej instancji, bez przytoczenia jakiegokolwiek szerszej argumentacji, wskazującej na kwalifikowany charakter zarzucanych naruszeń, które muszą być oczywiste, a więc widoczne *prima facie*, bez przeprowadzania głębszej analizy prawnej, a zwłaszcza uzyskania najpierw odpowiedzi na wątpliwości zgłoszone w postaci zagadnień prawnych wymagających uprzedniego rozstrzygnięcia.

Mając powyższe na uwadze należało na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówić przyjęcia obu skarg kasacyjnych do rozpoznania, rozstrzygając o kosztach na podstawie art. 520 § 1 w związku z art. 391 § 1, art. 13 § 2 i art. 398²¹ k.p.c.

aw

jw